

СХВАЛЕНО
Протокол
педагогічної ради
26.08.2020р. № 1

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор Житомирської спеціальної
школи Житомирської обласної ради
С.М.Лесик

26.08.2020 р.

**Освітня програма
Житомирської спеціальної школи
Житомирської обласної ради
на 2020 - 2021 навчальний рік**

Пояснювальна записка

Дана освітня програма визначає зміст та організацію навчального процесу Житомирської спеціальної школи Житомирської обласної ради, забезпечення умов здобуття відповідного рівня початкової та загальної середньої освіти кожним учнем, що реалізуються через оновлення змісту навчальних програм, методик проведення уроку, форм організації освітнього процесу. Школа активно використовує педагогіку партнерства (співробітництва), що ґрунтується на принципах гуманізму, дитиноцентризму, співробітництва.

Педагогічний колектив навчального закладу у 2020-2021 н.р. продовжить працювати над проблемно-методичною темою «Формування життєвої компетентності – пріоритетний напрямок корекційної роботи з учнями, які мають складні психолого-фізіологічні розлади та спектр аутичних порушень».

Організація освітнього процесу буде здійснюватися відповідно розпорядчих документів:

- Конституції України;
- Законів України:
- «Про освіту»;
- «Про повну загальну середню освіту»;
- Державного стандарту початкової загальної освіти для дітей з особливими освітніми потребами, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2013 року №6;
- Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, затверджений Постановою кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року №1392;
- «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні», «Про охорону дитинства»;
- Конвенції ООН «Про права дитини»;
- Положенням про спеціальну школу, затверджене Постановою Кабінету Міністрів від 6 березня 2019 р. № 221;
- Нормативно-правового забезпечення Нової української школи;
- реалізацію державних, регіональних та міських програм у галузі освіти, інших чинних законодавчих та нормативних документів. Заклад здійснюватиме свою діяльність відповідно до Статуту, Правил внутрішнього трудового розпорядку та інших нормативно-правових актів.

Зарахування дітей здійснюється відповідно до наказу МОН від 01.08.2018 № 831 «Про затвердження Порядку зарахування осіб з особливими освітніми потребами до спеціальних закладів освіти, їх відрахування, переведення до іншого закладу освіти».

В 2020-2021 н.р. буде навчатись в середньому 205 учнів, для 26 буде організовано педагогічний патронаж. Функціонуватиме 18 класів: початкова ланка 1-4 класи – 8 класів; середня ланка 5-9 класи – 10 класів.

Навчальні заняття будуть організовані за семестровою системою: I семестр – з 01 вересня по 24 грудня, II семестр – з 11 січня по 28 травня. Впродовж навчального року для учнів проводяться канікули: осінні – з 24 жовтня по 01 листопада, зимові – з 25 грудня 2019р. по 10 січня 2021р., весняні – з 20 березня по 28 березня 2021р.

Відповідно до листа МОН України «Про методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу в спеціальних закладах загальної середньої освіти у 2020/2021 навчальному році» від 05.08.2020 № 1/9-421 робочий навчальний план Житомирської спеціальної школи Житомирської обласної ради на 2020-2021 навчальний рік складено за Типовими освітніми програмами для закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами:

- для 1 класів – за Типовою освітньою програмою початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для учнів 1 класів з інтелектуальними порушеннями, затверджена наказом МОН України від 26.07.2018 № 816, (додаток 1);
- для 2 класів за Типовою освітньою програмою початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для учнів 2 класу з порушеннями інтелектуального розвитку, затверджена наказом МОН України від 02.07.2019р. № 917, (додаток 2);
- для 3 класів за Типовою освітньою програмою початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для учнів 3 класу з порушеннями інтелектуального розвитку, затверджена наказом МОН України від 01.04.2020р. № 467,
- для 4 класу – за Типовою освітньою програмою спеціальних закладів загальної середньої освіти I ступеня для дітей з особливими освітніми потребами, затверджена наказом МОН України від 25.06.2018 № 693 (таблиця 14), (додаток 3)
- для 5-10-х класів – за Типовою освітньою програмою спеціальних закладів загальної середньої освіти II ступеня для дітей з особливими освітніми потребами, затверджено наказом МОН України від 12.06.2018 № 627 (таблиця 18), (додаток 4).

Початкова ланка

В 1-2-3х класах згідно Концепції НУШ визначено наступні освітні галузі:

1. «Мовно-літературна» в 1-х класах реалізується через предмет «Навчання грамоти», в 2-х класах предмети «Українська мова», «Читання»;
2. «Математична» реалізується через навчальний предмет «Математика»;
3. «Природнича. Соціальна і здоров'я-збережувальна. Громадянська та історична» галузь реалізується через предмет «Я досліджую світ»;
4. «Технологічна» галузь реалізується через навчальний предмет «Трудове навчання»;
5. «Мистецька» галузь реалізується через навчальні предмети «Музичне мистецтво», «Образотворче мистецтво»;
6. «Фізична» галузь реалізується через навчальний предмет «Фізична культура».

Державний стандарт початкової загальної освіти для дітей з особливими освітніми потребами визначає 7 освітніх галузей для 4 класу:

1. «Мова і література» реалізується через навчальні предмети «Українська мова та літературне читання»;
2. «Математика» реалізується через навчальний предмет «Математика»;
3. «Природознавство» реалізується через навчальний предмет «Природознавство»;
4. «Суспільствознавство» реалізується через навчальний предмет «Я у світі»;
5. «Здоров'я і фізична культура» реалізується через навчальні предмети «Основи здоров'я» та «Фізична культура»;
6. «Технології» реалізується через навчальний предмет «Трудове навчання»;
7. «Мистецтво» реалізується через навчальні предмети «Образотворче мистецтво» та «Музичне мистецтво».

Навчання дітей з помірними інтелектуальними порушеннями здійснюється за спеціальними програмами для учнів 1-4 класів. Також можлива адаптація змісту освіти до пізнавальних можливостей учнів, що виявляється у зменшенні обсягу матеріалу, його спрощенні за характером та структурою.

Згідно Концепції НУШ, освітній процес спрямований на формування у школярів з інтелектуальними порушеннями таких **ключових компетентностей**:

- *володіння державною мовою*; що передбачає елементарні уміння та навички (в межах мовленнєвих можливостей) усно і письмово висловлювати свої думки, усвідомлення ролі мови для спілкування та культурного самовираження;
- *можливість спілкуватися рідною мовою* (в межах пізнавальних можливостей), що передбачає використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади;
- *математична компетентність*, що передбачає застосування (в межах пізнавальних можливостей) математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;
- *компетентності у галузі природничих наук*, що передбачають формування пізнавального досвіду, прагнення самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;
- *соціально-трудової компетентності*, що передбачає формування трудових умінь та навичок, що забезпечують подальшу здатність до успішного опанування основ професійно-трудової діяльності, набуття навичок практичної життєдіяльності;
- *екологічна компетентність*, що передбачає сформованість уявлень щодо екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання та збереження природних ресурсів;
- *інформаційно-комунікаційна компетентність*, що передбачає опанування елементарними основами цифрової грамотності для розвитку і спілкування, можливість безпечного використання інформаційно-комунікаційних засобів у навчанні та інших життєвих ситуаціях;
- *навчання впродовж життя*, що передбачає опанування життєво необхідними базовими уміннями і навичками, що сприятимуть подальшій соціальної адаптації та інтеграції в суспільство;
- *громадянські та соціальні компетентності*, що передбачає уміння діяти (в межах своїх можливостей) в життєвих ситуаціях, ідентифікувати себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я та здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;
- *культурна компетентність*, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості, формування навичок культури поведінки в соціумі;
- *основи фінансової грамотності*, що передбачає формування уявлень про грошові одиниці, необхідні для здійснення та організації побутової життєдіяльності, залучення до сфери соціально-побутової та елементарної економічної діяльності.

Спільними для всіх ключових компетентностей визначені **вміння**: спілкуватися, взаємодіяти та співпрацювати з дорослим та однолітками,

сприймати інструкції та навчальні завдання, керувати емоціями, регулювати власну поведінку.

Години варіативної складової в початковій ланці реалізуються, виходячи зі специфіки закладу та індивідуальних освітніх потреб учнів, а саме на збільшення кількості годин для вивчення предмету інваріантної складової:

- в 1 класі 1 година для вивчення предмету «Навчання грамоти»;
- в 2-4 класах по 1 годині для вивчення предмету «Літературне читання»;
- в 1-3х кл. додатковий час буде спрямовано на організацію групових занять з дітьми, які мають низький рівень навчальної, предметно-практичної діяльності та потребують корекції навчальних досягнень, корекції пізнавальної сфери та психомоторного розвитку.

Групові заняття планується здійснювати, опираючись на перелік програм з корекційно-розвиткової роботи для початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами (Таблиця 21 Типової освітньої програми від 25.06.2018 № 693).

1. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Цікавий світ Монтесорі» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (автори: Дишлюк Т.Б. Чеботарьова О.В.).
2. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Лего-конструювання» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (автори: Лапін А.В.).
3. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Соціально-побутове орієнтування» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (автор: Ярмола Н.А.).
4. Програма з корекційно-розвиткової роботи «У світі ритмів» для 1-4 класів з спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (автори: Левченко Л.Й., Гладченко І.В.).
5. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Музичні краплинки» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (автори: Шеклунова Н.О., Міненко А.В.).
6. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Розвиток психомоторики та сенсорних процесів» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (автори: Жук Т.Я., Трикоз С.В.).
7. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Розвиток мовлення» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти дітей з інтелектуальними порушеннями (автори: Хайдарова О.С., Блеч Г.О.).

Навчальні досягнення здобувачів у 1-2 класах підлягають вербальному, формувальному оцінюванню, у 3-4 – формувальному та підсумковому (бальному) оцінюванню.

Середня ланка

Державний стандарт базової та повної загальної середньої освіти визначає 7 освітніх галузей:

1. «Мова і література» реалізується через навчальні предмети «Українська мова та літературне читання»;
2. «Математика» реалізується через навчальний предмет «Математика»;
3. «Природознавство» реалізується через навчальні предмети «Природознавство» 5-9 клас, «Географія» 6-9 клас; «Фізика і хімія у побуті» 7-9 клас;
4. «Суспільствознавство» реалізується через навчальні предмети «Я у світі» 5 клас «Історія України» 7-9 клас;
5. «Мистецтво» реалізується через навчальні предмети «Образотворче мистецтво», «Музичне мистецтво» 5-8 класи;
6. «Технології» реалізується через навчальні предмети «Трудове навчання», «Інформатика» 5-9 класи;
7. «Здоров'я і фізична культура» реалізується через навчальні предмети «Основи здоров'я» 5-10 клас, «Фізична культура» 5-10 класи.

Для учнів 5-9 класів трудове навчання буде організоване за напрямками: будівельна справа, столярна справа, швейна справа, декоративно-ужиткове мистецтво. В 5, 6, 7, 8 класах поділ учнів буде здійснюватись на три групи, відповідно до наказу МОН від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел, садків) компенсуючого типу, класів загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп продовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах» (зі змінами).

Корекційно-розвиткові заняття, зважаючи на специфіку особливостей психофізичного розвитку здобувачів освіти (дітей з особливими освітніми потребами) реалізується через курси:

- «Соціально-побутове орієнтування»,
- «Розвиток мовлення»,
- «Лікувальна фізкультура».

Корекційно-розвиткові заняття для дітей з інтелектуальними порушеннями

Мета: психосоціальний розвиток та корекція психофізичних порушень дітей з інтелектуальними порушеннями.

Основними завданнями корекційно-розвиткових занять є:

1. Формування особистісних якостей дитини, розвиток і корекція всіх психічних процесів, сприяння психологічної адаптації та соціальної реабілітації дітей.
2. Розвиток та подолання порушень усного та писемного мовлення.
3. Корекція та розвиток рухових порушень та недоліків фізичного розвитку, формування вмінь 'диференціювати рухи відповідно до ступеня мускульних навантажень, темпу рухів, підпорядкування рухів музиці.

Корекційно-розвиткові заняття для дітей з інтелектуальними порушеннями помірного ступеню

Мета: формування навичок життєдіяльності в соціальному середовищі. Досягнення цієї мети забезпечується розв'язанням наступних завдань:

1. соціальна адаптація дітей;
2. корекція порушень розвитку;
3. загальний фізичний розвиток у відповідності з їх можливостями.

Основні напрями корекційно-розвиткової роботи: психомоторний та сенсорний розвиток, логопедичні заняття, ритміка.

У роботі з цією категорією дітей важливо приділяти увагу формуванню у них певного обсягу знань, адекватність поведінки та вміння діяти у конкретних життєвих ситуаціях.

Корекційно-розвиткові заняття для дітей з інтелектуальними порушеннями, які мають розлади аутичного спектра

Мета - психосоціальний розвиток та корекція психофізичних порушень у дітей з розладами аутичного спектра.

Напрями корекційно-розвиткової роботи та завдання, реалізація яких в умовах мікрогрупи сприяє досягненню мети:

1. Розвиток психомоторики (гармонізувати психофізіологічний статус; збагачувати руховий репертуар; тренувати психомоторні функції та властивості (координованість, статична і динамічна рівновага, спритність, витривалість).
2. Сенсорний розвиток, сенсорна інтеграція (розвивати моторну імітацію, збагачувати чуттєвий досвід, формувати полісенсорне сприймання, коригувати сенсорну гіперчутливість, розвивати відчуття ритму, (структурування середовища і діяльності), розвивати дрібну моторику та зорово-моторну координацію).
3. Соціально-комунікативний розвиток (розвивати здатність виконувати соціальні норми та правила поведінки, підпорядковуватися інструкціям, формувати комунікативні вміння, у тому числі невербальні, стимулювати розвиток мовлення (активний та пасивний словниковий запас), формувати соціально-побутові навички).

Організація навчального процесу буде здійснюватись відповідно до спеціальних навчальних програм, рекомендованих Міністерством освіти та науки України для дітей з порушенням інтелектуального розвитку.

Навчальний план
Житомирської спеціальної школи Житомирської обласної ради
на 2020-2021 н.р.

Додаток 1

Розподіл навчального часу для 1 класів
 відповідно до Типової освітньої програми, яка затверджена наказом МОН України від
 26.07.2018 № 816.

Розподіл навчального часу для 2 класів відповідно до Типової освітньої програми
 початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для учнів 2 класу з
 порушеннями інтелектуального розвитку, затверджена наказом МОН України від
 02.07.2019р. № 917

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах							РАЗОМ:
		1	2а	2б	3а	3б	3в	3г	
Мовно-літературна	Навчання грамоти	7+1							8
	Українська мова		4	4	4	4	4	4	24
	Літературне читання		3+1	3+1	3+1	3+1	3+1	3+1	24
Математична	Математика	4	4	4	4	4	4	4	28
Природнича Соціальна і здоров'я- збережувальна Громадянська та історична	Я досліджую світ	3	4	4	4	4	4	4	27
Технологічна	Трудове навчання	2	2	2	2	2	2	2	14
Мистецька	Образотворче мистецтво	1	1	1	1	1	1	1	7
	Музичне мистецтво	1	1	1	1	1	1	1	7
Фізкультурна	Фізична культура	3	3	3	3	3	3	3	21
Усього		22	23	23	23	23	23	23	160
Корекційно-розвиткова робота	Розвиток мовлення	4	4	4	4	4	4	4	28
	Лікувальна фізкультура	1	1	1	1	1	1	1	7
	Ритміка	1	1	1	1	1	1	1	7
	Соціально-побутове орієнтування	2	2	2	2	2	2	2	14
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		1	1	1	2	2	2	2	11
Гранично допустиме навчальне навантаження на учня (без корекційно-розвиткових занять)		20	21	21	22	22	22	22	150
Сумарна кількість годин інваріантної та варіативної складових		31	32	32	33	33	33	33	227

Розподіл навчального часу для 4 класу
 відповідно до Типової освітньої програми спеціальних закладів
 загальної середньої освіти I ступеня для дітей з особливими освітніми
 потребами, затверджена наказом МОН України від 25.06.2018 № 693
 (таблиця 14).

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класі	РАЗОМ:
		4	
Мова і література	Українська мова	4	4
	Читання	3+1	4
Математика	Математика	4	4
Природознавство	Природознавство	2	2
Суспільствознавство	Я у світі	1	1
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1
	Фізична культура	2	2
Технології	Трудове навчання	2	2
Мистецтво	Образотворче мистецтво	1	1
	Музичне мистецтво	1	1
Усього:		22	22
Корекційно - розвиткові заняття	Розвиток мовлення	4	4
	Ритміка	1	1
	Лікувальна фізкультура	1	1
	Соціально-побутове орієнтування	2	2
Додатковий час на групі та індивідуальні заняття		-	-
Гранично допустиме навчальне навантаження на учня (без корекційно-розвиткових занять)		22	22
Сумарна кількість годин інваріантної та варіативної складових		30	30

Розподіл навчального часу для 5 – 9 класів
відповідно до Типової освітньої програми спеціальних закладів
загальної середньої освіти II ступеня для дітей з особливим освітніми
потребами, затверджено наказом МОН України від 12.06.2018 № 627.

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах										РАЗОМ:
		5а	5б	6а	6б	7а	7б	8а	8б	9а	9б	
Мови і літератури	Українська мова	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	28
	Українська література	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20
Математика	Математика	4	4	5	5	4	4	4	4	4	4	42
Суспільствознавство	Я у світі	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2
	Історія України	-	-	-	-	2	2	2	2	2	2	12
Природознавство	Природознавство	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	14
	Географія	-	-	2	2	1	1	2	2	2	2	14
	Фізика і хімія в побуті	-	-	-	-	2	2	2	2	2	2	12
Мистецтво	Образотворче мистецтво	1	1	1	1	1	1	1	1	-	-	8
	Музичне мистецтво	1	1	1	1	1	1	1	1	-	-	8
Технології	Трудове навчання	7\7\7	8\8\8	8\8\8	8\8\8	8\8\8	8\8\8	8\8\8	8\8\8	11\11\11	11\11\11	126
	Інформатика	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
Здоров'я і фізична культура	Фізична культура	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20
	Основи здоров'я	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
РАЗОМ		24	24	27	27	29	29	31	31	31	31	326
Корекційно - розвиткові заняття	Розвиток мовлення	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
	Соціально-побутове орієнтування	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20
	Лікувальна фізкультура	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20
Додатковий час на групові та індивідуальні заняття		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
Гранично допустиме навчальне навантаження на учня		25	25	28	28	30	30	32	32	32	32	
Сумарна кількість годин інваріантної та варіативної складових		30 +7	30	33	33 +8	35	35 +8	37	37 +8	37	37 +11	344 +42
Всього:		37	30	33	41	35	43	37	45	37	37	386

Поділ уроків трудового навчання на 3 групи здійснюється відповідно до наказу МОН України від 20.02.2002 року № 128 зі змінами "Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах" за напрямками: столярна справа, будівельна (штукатурно-малярна) справа, швейна справа, декоративно-ужиткове мистецтво.